

■ УДК 398.8:801.73

В. В. Осипенко, кандидат мистецтвознавства, доцент, Харківська державна академія культури, м. Харків

О. А. Шишкіна, доцент, Харківська державна академія культури, м. Харків

герменевтичний підхід у навчальній роботі зі студентським фольклористичним гуртом

Пропонується розробка практичного застосування герменевтичного підходу в роботі над народнопісним матеріалом. Розкрито специфіку навчально-виховної роботи зі студентським фольклористичним гуртом у контексті виконавського фольклоризму етнографічного типу. На основі власного досвіду та вивчення наукових праць узагальнено концепційні принципи роботи фольклористичного гурту. На базі герменевтичного підходу запропоновано алгоритм процесу пізнання фольклорного тексту та його наукового моделювання.

Ключові слова: *традиційна народнопісенна культура, виконавський фольклоризм етнографічного типу, фольклористичний гурт, герменевтичний підхід, слобожанська обрядова пісенність.*

В. В. Осипенко, кандидат искусствоведения, доцент, Харьковская государственная академия культуры, г. Харьков

Е. А. Шишкіна, доцент, Харьковская государственная академия культуры, г. Харьков

герменевтический подход в учебной работе со студентским фольклористическим ансамблем

Предлагается разработка практического применения герменевтического подхода в работе над народнопесенным материалом. Раскрыта специфика учебно-воспитательной работы со студентским фольклористическим коллективом в контексте исполнительского фольклоризма этнографического типа. На основе личного опыта и изучения научных трудов обобщены концептуальные принципы работы фольклористического ансамбля. На базе герменевтического подхода предлагается алгоритм процесса познания фольклорного текста и его научного моделирования.

Ключевые слова: *традиционная народнопесенная культура, исполнительский фольклоризм этнографического типа, фольклористический ансамбль, герменевтический подход, слобожанская обрядовая песенность.*

V. V. Osypenko, Candidate of Art Criticism, Assistant Professor, Kharkiv State Academy of Culture, Kharkiv

O. A. Shyshkina, Assistant Professor, Kharkiv State Academy of Culture, Kharkiv

HERMENEUTIC APPROACH IN THE ACADEMIC WORK WITH STUDENT FOLKLORISTIC ENSEMBLES

In this paper the development of practical use of hermeneutic approach in work with materials of the folk songs is introduced. The specific character of studying and teaching work with students of the folkloristic ensemble in the context of performing

folklorism of ethnographic kind is highlighted. Based on the own experience and studying scientific papers, conceptual principles of work of the folkloristic ensemble are concluded. Involving the ideas of hermeneutic approach, the algorithm of cognitive process of a folklore text and its scientific modeling are offered.

Keywords: *traditional folklore singing culture, performing folklorism of ethnographic type, folklore ensemble, hermeneutic approach, ritual songs of Sloboda Ukraine.*

Постановка проблеми. Сучасний стан традиційної народнопісенної культури висуває високі вимоги до якості підготовки фахівців — дослідників та інтерпретаторів народної пісні. Одне з найголовніших завдань, що постає перед викладачами, — розуміння національної пісенної традиції, яка у своїх кращих зразках та проявах дещо віддалена від сучасної людини за часом, а від людини міської — і за простором. Нині більшість дітей та молоді, на жаль, виховують поза народнопісенною традицією. І хоча зазвичай народна пісня сприймається емоційно легко, проте виключно як яскравий колоритний раритет, цікавий артефакт далекого непізнаного минулого, дещо екзотичного. Водночас як справжнє розуміння мови традиції пов'язане сьогодні з недоступними загалу, частково втраченими знаннями й потребує здобуття спеціальної професійної освіти.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Останніми роками в музичній педагогіці активно впроваджуються ідеї герменевтики як однієї з продуктивних теорій пізнання художньо-емоційної музичної сутності нотного тексту (В. Холопова [9], М. Пилаєв [8]). В. Холопова відзначає корисність для музичної практики ідей та методів герменевтики, їх ефективність у роботі «<...> музикантів-виконавців та викладачів, що бажають пробудити художню яву учнів». Використання ідей герменевтики в системі музично-педагогічної освіти розглянув С. Малкін [6]. Специфіка герменевтичного підходу в етномузикознавстві та системі виховання виконавців народної пісні досліджена недостатньо, хоча окремі питання розуміння і тлумачення фольклорних текстів, а також напрями вивчення народної творчості, що становлять фонд народознавчої герменевтики, розкриваються в працях А. Іваницького [4; 5], С. Грици [2], І. Єгорової [3], Л. Христіансена [10].

Методиці вивчення та питанням репрезентації музичного фольклору науково-етнографічними ансамблями присвячено дослідження Л. Гапон [1], В. Осадчої [7]. Жанрово-стильові особливості слобожанської народнопісенної традиції висвітлюються в працях В. Осадчої [7]. Науковець наполягає на унікальності слобожанського виконавського співочого стилю, відзначаючи характерну для Харківщини відкрити гучну манеру співу, яка реалізується темброво-насиченим потужним звукоутворенням. Якщо В. Осадча пов'язує цю особливість із впливом на формування співочого стилю виконавської специфіки поширених календарно-обрядових пісень [7], то А. Іваницький — зі збереженням звукового релікта давньої язичницької доби з її звукомагічною традицією спілкування з потойбічними силами [5].

Мета статті — обґрунтувати специфіку герменевтичного підходу в навчально-виховній роботі зі студентським фольклористичним колективом.

Об'єктом статті є виконавський фольклоризм як складова сучасної музичної культури, а **предметом** — умови впровадження герменевтичного підходу в роботі над народнопісенним матеріалом.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фольклор із «живої» культури, яка існує в історичній пам'яті народу, набуває нової форми — фольклоризм: це мистецький напрям, що презентує народну пісню для обраних — «утаємничених». У таких умовах надзвичайно важливими є теорії, що допомагають усвідомити сутність і глибинний зміст традиційної культури. На основі пізнання народнопісенної традиції формується не лише культура професійного виконавства народної пісні, але і його слухацької аудиторії. Так, С. Грица, визначаючи фольклор як феноменологічне явище, акцентує на його генетичній природі й життєвій функції: «<...> це одна з найдавніших форм творчої діяльності людини, адекватна з її інтелектуальними та естетичними потребами, передавана міжпоколінно, переважно усно, що розвивається за природно-раціональними моделями, детермінованими конкретним середовищем його виникнення і розвитку, особистістю індивідуума, що його відтворює» [2, с. 208]. Парадигмальний аналіз пісенного фольклору С. Грици в контексті структурно-типологічного напрямку надає «<...> нове уявлення про залежність поміж фольклорним жанром, стилем творчості — виконавством та локальним середовищем» [2, с. 218].

Парадигма етномузичної творчості (згідно з Л. Христіансеном) передбачає разом з автентичним фольклором у природному середовищі побутування, практику сучасної професійної та аматорської роботи зі зразками традиційної культури. Це — наукова діяльність (експедиційна, дослідницька робота, фіксація, аналіз, систематизація пісень та вивчення особливостей музично-образного мислення народних виконавців), педагогічна (комплексне навчання основам жанрово-стильової системи народної творчості, народній манері співу) та виконавська діяльність. Л. Христіансен визначав фольклорне виконавство як складний процес, що зумовлений психологічними та інтелектуальними чинниками, які забезпечують «занурення» співаків у «художню стихію пісні». Стверджуючи необхідність створення науки про народне музично-поетичне мислення, дослідник російської народнопісенної традиції розробив систему ладової інтонаційності та змістового асоціювання [10]. Досліджуючи проблеми збереження автентичності звучання народних традиційних пісень в умовах сценічної практики, Л. Христіансен акцентує на образно-змістовному та художньо-естетичному контекстах виконавської традиції. Його методика цілісного інтонаційно-змістового аналізу, на думку І. Єгорової, являє собою «<...> герменевтичний аналіз музично-поетичного тексту, спрямований на розуміння когнітивного процесу пісенного виконавства в контексті визначених обставин («тут та зараз»). Зміна обставин викликає варіантні зміни версії виконавської інтерпретації пісні, — інше змістове тлумачення (трактування ідеї) в інших умовах» [3, с. 66].

Серед суттєвіших проблем роботи із сучасним навчальним фольклористичним колективом керівник студентського навчального фольклорис-

тичного гурту «Волиняни» кафедри музичного фольклору Рівненського гуманітарного університету Л. Гапон визначає такі: «основна форма успадкування традиційного фольклору полягає в інтуїтивному наслідуванні регіональному виконавству; крім того, більшість музикантів через кон'юнктуру банального “виживання” в мистецькому середовищі вдаються до різноманітних експериментів, зокрема естрадного характеру» [1, с. 48]. Етномузикознавець переконує в необхідності разом з ґрунтовним вивченням та якісним відтворенням специфіки народнопісенної традиції «ніколи не припиняти процесу пошуку оптимальних засобів і форм перенесення народного мистецтва в академічне середовище, адаптації його до сценічних умов» [1, с. 52]. Виконання народної пісні потребує розуміння специфіки народного мистецтва, сформованого музичного мислення: «<...> без фундаментального творчого навчання засвоїти народну пісню надзвичайно важко», – стверджує Л. Гапон, [1, с. 50]. І далі: «<...> на відміну від реального фольклорного середовища, де репертуар у контексті певних обрядових чи необрядових обставин засвоювався протягом тривалого часу та винятково в інтуїтивній формі, вторинні виконавці у процесі засвоєння та репродукування автентичної музики, задля досягнення найефективніших і якнайточніших методів під час практичного репродукування, поставлені в умови аналітичного осмислення її внутрішніх законів і властивостей» [1, с. 52].

Такі принципові позиції керівників провідних навчальних фольклористичних гуртів потребують застосування герменевтичного підходу в роботі над опануванням народнопісенної традиції. Як стверджує М. Пилаєв, «<...> герменевтичний прийом – аналіз тієї мови, за допомогою якої описується зміст музичного твору, а також порівнюються трактування одного твору різними музикознавцями» [8, с. 42].

Розглядаючи питання педагогічної герменевтики як логічного продовження філософської герменевтики, С. Малкін визначає функціональне значення «<...> процесу розуміння для виконання завдань освіти та виховання» [6]. Науковець доводить необхідність підвищення якості сучасної музично-педагогічної освіти разом із педагогічними методами впровадження герменевтичного підходу. Розглядаючи практичне застосування в музичній педагогіці принципу герменевтичного кола, С. Малкін розробив циклічну послідовність компонентів навчання. Відповідно до ідеї науковця, пропонуємо алгоритм пізнання народнопісенного твору та його наукового моделювання:

- ознайомлення з аудіозаписом автентичного виконання народного наспіву;
- з'ясування контекстних умов виконання, побутування та створення пісні;
- жанрово-стильовий аналіз твору;
- розгляд виконавської специфіки, пов'язаної з жанровою та вокально-тембровою регіональною особливістю;
- транскрипція народної пісні;
- аналіз мелодичних, фактурних, вокально-виконавських варіантів;

- повернення до прослуховування для реалізації наслідування співу автентичних виконавців;
- порівняння виконавських версій фольклористичними колективами.

Навчальні програми курсу вокальний ансамбль орієнтовані на ознайомлення студентів з різними типами сучасного виконавського фольклоризму, зокрема адаптації, але виховання має базуватися передусім на принципах ґрунтового вивчення народнопісенної традиції та опанування практики її сценічної репрезентації, що поєднує найголовніші позиції коректного опрацювання та свідомого ствердження естетичної самодостатності народної пісні, любові й поваги до традиції предків, найменших нюансів традиційного виконавства, долучення до світоглядних, естетичних та музично-поетичних настанов мислення носіїв традиції.

Головною метою етнографічного фольклоризму є відтворення народної пісні в максимальній наблизеності до фольклорного першоджерела. Відповідно до мети, провідними принципами творчості представників цього типу виконавського фольклоризму (передусім науково-дослідницьких гуртів та їх солістів) мають бути такі:

- ґрунтовне пізнання народнопісенної традиції;
- створення репертуару на основі власних польових записів, важливою складовою є експедиційна та науково-дослідницька робота;
- практичне засвоєння пісні в «живому» спілкуванні з носіями традиції, котрі є найавторитетнішими вчителями співу для учасників гурту (у спільному виконанні), або на основі багаторазових прослуховувань експедиційних записів;
- прагнення уникати механічного копіювання пісні для виявлення творчої індивідуальності співаків на базі відтворення традиційної мови регіону, долучення до первинної традиції, збереження характерної для певної місцевої традиції ладоінтонаційної природи, тембрового колориту, діалектних особливостей мовлення;
- розшифрування пісні: виокремлення варіантів наспіву та моделювання її інваріанта через відтворення імпровізаційності народного музикування;
- створення атмосфери природності й безпосередності співу в концертних умовах;
- узгодження духу народної пісні з її імпровізаційною свободою і глибокою емоційністю та духовною силою із сучасним рівнем наукової аргументації (зокрема інтерпретаційних механізмів герменевтики як гуманітарної дисципліни).

Реконструкція пісні, що вже не побутує серед етнофорів, не збереглася в пасивній пам'яті народних виконавців і навіть не існує у фонозаписах автентичного виконання — це створення інваріантної моделі, у якій закладено потенціал відродження пісенної парадигми в активізованій формі побутування. На її основі відбувається моделюючий спів. Передусім він має ґрунтуватися на провідних характерних ознаках традиційного народнопісенного виконавства, а саме:

- регіональна визначеність та однорідність вокально-тембрової традиції й пісенного стилю;
- щирість та сердечність виспівування, повне підкорення голосового втілення змісту вербального тексту та емоційної складової образу;
- органічність співу та його відповідність функціональному призначенню в контексті традиції конкретного обраного пісенного зразка;
- наявність вільної імпровізаційності виконання;
- багата орнаментика співу;
- якість трактування ритмічної основи пісні, відповідно до її функції (часто використовується ритмічна нерегулярність).

Декілька унікальних обрядових наспівів, що були поширені на Слобожанщині, містить збірка відомого збирача українського фольклору, композитора О. Стеблянка «Українські народні пісні» (1965). Нині такі зразки зафіксувати неможливо. Так, веснянку «Вище млина калина» [11, с. 5] О. Стеблянка записав у с. Дергачі на Харківщині в сер. ХХ ст. Автор нотного запису вказує на характер виконання та темп (Бадьоро і пожвавлено, вісімка — 168). Більше жожних коментарів щодо виконавської специфіки автор розшифровки не залишив. Окремої позначки стосовно висоти звучання наспіву не надається, однак звуковий код традиції виокремлює обрядове голосовиявлення як особливе, що спрямоване маркерувати простір і час, віщуючи про незвичайний стан природи. Зазвичай це спів на найвищих звуках грудного резонування, які на сильному диханні забезпечують велику силу, «легючість» та яскраву темброву насиченість голосу. Енергія і сила його зростає до останнього тривалого унісону (у нотному запису О. Стеблянка останній звук строфи подовжений ферматою) та найчастіше завершується потужним загальногуртовим вигуком. У далекі часи пісні не існували поза конкретними духовними і практичними потребами народу. Наспів з обрядодією та відповідним «магічним» звуком — це частка життя наших далеких пращурів, форма спілкування з обожнюваним оточуючим світом, вияв їх міфологічного світогляду. Як зазначає В. Осадча, веснянка побутувала на території історичної Харківщини у функціонально незміненому вигляді як парувальний (за сюжетом) танок. У поетичному тексті простежуються мотиви залицання, жартівливих перемовок дівчат і хлопців. За інтонаційністю та ритмічною структурою веснянка близька до поширених, типово слобожанських танків з рухом по колу, що виконувалися на Масляну та в період Великого посту «Крокове колесо». Тому важливо для формування звукового образу пісні ознайомитися з аудіозаписами яскравих прикладів веснянкових співів с. Яковенкове, с. Огіївка, с. Скрипаї (із власного фоноархіву В. Осадчої). На основі вивчення обрядової пісенності Слобожанщини дослідниця виявляє ліричність весняних співів регіону «<...> автохтонні риси веснянок закличного характеру та ігор, танків значно пом'якшені за рахунок ліричного модусу мислення, специфічного для слобожанської пісенної традиції» [7, с. 98].

Немало веснянок зберігають у своїй структурі ознаки респонсорного виконання — ознаки діалогізму як елементи колишньої сакральності. У

давні часи язичництва в такій формі відбувався діалог «волхва» і «роду». Необхідно відтворити у звучанні веснянки «Вище млина калина» давню діалогічність та відчуття спілкування з найвищими силами. Дзвінкий закличний сольний заспів повинна підхопити друга виконавиця, котра потужним співом яскравого тембру насиченого грудного резонування підсилює терціевою второю дещо ліризований наспівний характер заспіву. Магічний та емоційний зміст заспіву, пов'язаний із головним змістом і сенсом веснянок-закличок — спілкування із силами природи і звернення до богів — реалізується ритмічно пружним гуртовим звучанням. Воно пришвидшується та енергетично зростає до останнього унісону, що виконується інтонаційно високо, з тенденцією до підвищення.

Застосування герменевтичного підходу передбачає долучення до процесу пізнання фольклорного тексту вербальних поетичних характеристик виконання конкретного народного твору з метою звукової реалізації його художньо-образного і чуттєво-емоційного змісту й усвідомлення відповідних засобів виконавської виразності, що походять від істинних причин створення пісні нашими далекими пращурами (внутрішнього душевного поклику до гармонізації простору чи виспівування власних почуттів або зовнішніх контекстних, передусім обрядових). Для моделювання контекстних умов, наприклад, календарно-обрядових наспівів, важливо ознайомитися із науковою й художньою літературою, у якій досліджено звичаєвість та описані давні обряди.

Висновки. Власний багаторічний педагогічний досвід професійної підготовки вторинних виконавців народної пісні й керівників фольклористичних ансамблів, а також вивчення наукових праць стосовно методики роботи у сфері сучасного виконавського фольклоризму дозволяють узагальнити концептуальні засади роботи фольклористичного гурту над опрацюванням народнопісенної традиції. Багатогранну інтерпретацію народної пісні може забезпечити розуміння змісту твору, що передбачає знання історичних умов створення та побутування пісні, особливостей народного мислення, світосприйняття, культури побуту й інших складових глибинного сенсу фольклорного тексту.

У межах виконавського фольклоризму етнографічного типу разом із репродуктивним співом, що базується на практиці наслідування, опановується така форма роботи з народною піснею, яка зумовлена наявністю фіксованого нотного тексту як єдиного джерела фольклорного матеріалу. Важливим напрямом роботи фольклористів-виконавців, інтерпретаторів народної пісні слід вважати наукове обґрунтування та методичне забезпечення практичної реалізації реконструкції давніх зразків (зокрема тих, що зафіксовані в нотних збірках XIX — початку XX ст.) з метою повернути давні наспіви до практики активного побутування. Базування на календарно-обрядовій циклічності під час вивчення традиційної пісенності реалізує такий метод пізнання, як «герменевтичне коло»: повернення до вивченого матеріалу з позицій нових знань, особистісного досвіду продовження традиції.

Перспективу подальших досліджень становлять матеріали, які студенти кафедри українського народного співу Харківської державної академії культури опановують на навчальних курсах «Народна музична творчість», «Етносольфеджіо», «Історія та теорія вокального виконавства», «Транскрипція народної музики».

Список використаних джерел

1. Гапон Л. Виконавський фольклоризм у музичній культурі України / Л. Гапон // Релікти народномузичної спадщини Полісся : наук.-практ. конференція до 130-річчя з дня народження К. В. Квітки : тези доповідей [ред. кол. Р. І. Дзвінка, Н. О. Супрун-Яремко, Б. І. Яремко, Ю. П. Рибак]. — Рівне, 2010. — С. 48–52.
2. Грица С. Фольклор у просторі і часі. Вибрані статті / С. Грица. — Тернопіль : «АСТОН», 2000. — 228 с.
3. Егорова И. Л. Е. В. Гиппиус и Л. Л. Христианаен: два взгляда на народно-песенное искусство / И. Егорова // Проблемы музыкальной науки. Уфимская гос. акад. им. З. Исагилова. — 2013. № 2 (13). — С. 63–67.
4. Іваницький А. І. Український музичний фольклор : підруч. для вищ. навч. закл. / А. І. Іваницький. — Вінниця : Нова книга, 2004. — 320 с.
5. Іваницький А. І. Історичний синтаксис фольклору. Проблеми походження, хронологізації та декодування народної музики / А. Іваницький. — Вінниця : НОВА КНИГА, 2009. — 404 с. з нотами, фото, схемами, покажчиками.
6. Малкин С. Ю. Идеи герменевтики в музыкально-педагогическом образовании [Электронный ресурс] / С. Ю. Малкин // Современные проблемы науки и образования. — 2015. — № 5. — Режим доступа : <https://www.science-education.ru/ru/article/view?id=21912>. — Загл. с экрана.
7. Осадча В. М. Обрядова творчість фольклорних осередків історичної Харківщини : методичні матеріали до засвоєння і творчого втілення обрядової та народнопісенної культури / В. М. Осадча. — Харків : ХОЦНТ : Видавець Савчук О. О., 2010. — 136 с.
8. Пылаев М. Е. О герменевтике как методе анализа музыки / М. Е. Пылаев // Вестник казанского университета культуры и искусства. — № 1. — 2014. — С. 55–59.
9. Холопова В. Н. Музыкальная герменевтика, музыкальная семантика, музыкальное содержание: сравнение возможностей / В. Н. Холопова // Ученые записки Российской академии музыки им. Гнесиных. — 2015. — № 1. — С. 20–28.
10. Христиансен Л. Ладовая интонационность русской народной песни / Л. Христиансен. — М. : Сов. композитор, 1976. — 388 с.
11. Українські народні пісні [упор. О. І. Стеблянок]. — Київ : Муз. Україна, 1965. — 157 с.

References

1. Hapon L. Vykonavskiyi folklorizm u muzychnii kulturi Ukrainy / L. Hapon // Relikty narodnomuzychnoi spadshchyny Polissia : nauk.-prakt. konferentsiia

- do 130-richchia z dnia narodzhennia K. V. Kvitky : tezy dopovidei [red. kol. R. I. Dzvinka, N. O. Suprun-Yaremko, B. I. Yaremko, Yu. P. Rybak]. — Rivne, 2010. — S. 48–52.
2. Hrytsa S. Folklor u prostori i chasi. Vybrani statti / S. Hrytsa. — Ternopil : «ASTON», 2000. — 228 s.
 3. Yegorova I. L., E. V. Gippius i L. L. Khristianayen : dva vzglyada na narodno-pesennoye iskusstvo / I. Yegorova // Problemy muzykalnoy nauki. Ufmskaya gos. akad. im. Z. Ismagilova. — 2013. № 2 (13). S. 63–67.
 4. Ivanytskyi A. I. Ukrainskyi muzychnyi folklor : pidruch. dlia vyshch. navch. zakl. / A. I. Ivanytskyi. — Vinnytsia : Nova knyha, 2004. — 320 s.
 5. Ivanytskyi A. I. Istorychnyi syntaksys folkloru. Problemy pokhodzhennia, khronolohizatsii ta dekoduvannia narodnoi muzyky / A. Ivanytskyi. — Vinnytsia : NOVA KNYHA, 2009. — 404 s. z notamy, foto, skhemamy, pokazhchykamy.
 6. Malkin S. Yu. Idei germenevtiki v muzykalno-pedagogicheskom obrazovanii [Elektronnyy resurs] / S. Yu. Malkin // Sovremennyye problemy nauki i obrazovaniya. — 2015. — № 5; — Rezhim dostupa : <https://www.science-education.ru/ru/article/view?id=21912>. — Zagl. s ekrana.
 7. Osadcha V. M. Obriadova tvorchist folklornykh oseredkiv istorychnoi Kharkivshchyny : metodychni materialy do zasvoiennia i tvorchoho vtilennia obriadovoi ta narodnopisnennoi kultury / V. M. Osadcha. — Kharkiv : KhOTsNT : Vydavets Savchuk O. O., 2010. — 136 s.
 8. Pylayev M. E. O germenevtike kak metode analiza muziki / M. E. Pylayev // Vestnik kazanskogo universiteta kultury i iskusstva. — № 1. — 2014. — S. 55–59.
 9. Kholopova V. N. Muzykalnaya germenevtika. muzykalnaya semantika. muzykalnoye soderzhaniye: sravneniye vozmozhnostey / V. N. Kholopova // Uchenyye zapiski Rossiyskoy akademii muzyki im. Gnesinykh. — 2015. — № 1. — S. 20–28.
 10. Khristiansen L. Ladovaya intonatsionnost russkoy narodnoy pesni / L. Khristiansen. — M. : Sov. Kompozitor, 1976. — 388 s.
 11. Ukrainski narodni pisni [upor. O. I. Steblianko]. — Kyiv : Muz. Ukraina, 1965. — 157 s.

■ UDC 398.8:801.73

V. V. Osypenko, Candidate of Art Criticism, Assistant Professor, Kharkiv State Academy of Culture, Kharkiv

viktoriya.osipenko.2012@mail.ru

orcid.org/0000-0001-9701-0624

O. A. Shyshkina, Assistant Professor, Kharkiv State Academy of Culture, Kharkiv

HERMENEUTIC APPROACH IN THE ACADEMIC WORK WITH STUDENT FOLKLORISTIC ENSEMBLES

The aim of the paper is to substantiate the specific character of hermeneutic approach in studying and educational work with student folkloristic ensemble.

Research methodology. The research of hermeneutics in musicological discourse are highlighted in the works of V. Kholopova, M. Pylaeva; involving hermeneutic ideas into the system of music and teaching education is highlighted in S. Malkin's paper. Some issues of understanding and interpretation of folklore texts are highlighted in the works of A. Ivanitskiy, S. Grits, I. Yegorova, L. Khrystiansen.

Results. An important working genre of folklorists-performers and interpreters of folklore songs is modeling singing, which is a creation of invariant model where the potential of rebirth of singing paradigm in the activated form of existence is put behind. It intends relying on the leading specific features of traditional folklore and singing performance.

The author offers the following algorithm of cognitive process of folklore and singing poem and its scientific modeling:

- 1) an acquaintanceship with audio record of authentic performance of a folk song;
- 2) clarification of context requirements of performance, existence and creation of a song;
- 3) genre and style analysis of a poem;
- 4) consideration of specific performing which is connected with genre and vocal and timbre regional features;
- 5) transcription of a folk song;
- 6) analysis of melodic, facture, vocal and performing variants;
- 7) returning to listening for realization of inheritance of authentic performers' way of singing;
- 8) comparing the performing versions by folkloristic ensembles.

Novelty. The own teaching experience of professional preparation of secondary performers of folk songs and also reading scientific papers concerning issues on the working methods in the sphere of modern folklorism performance enabled to conclude the conceptual foundations of folk ensemble's work on processing the folk singing tradition.

Based on the calendar ritual cycle in studying folk singing, the mechanism of cognition called «a hermeneutic circle» is realized: returning to the learned material through the new knowledge and personal experience of continuation of the traditions.

The practical significance. The perspective of further development consists of the issues of mastering the materials of such subjects as «Folk Music Art», «Ethnosolfeggio» and «Transcription of the Folk Music».

Keywords: *traditional folklore singing culture, performing folklorism of ethnographic type, folklore ensemble, hermeneutic approach, ritual songs of Sloboda Ukraine.*

Надійшла до редколегії 09.03.2017 р.